

Prijava 03041968

Original: engleski

MEĐUNARODNI SUD ZA KRIVIČNO GONJENJE OSOBA
ODGOVORNIH ZA TEŠKA KRŠENJA MEĐUNARODNOG PRAVA
POČINJENA NA TERITORIJU BIVŠE JUGOSLAVIJE OD 1991.

IZJAVA SVJEDOKA

PODACI O SVJEDOKU:

Prezime: Pellnäs

Ime: Bo

Nadimak/pseudonim: Spol: ☒ muški

Adresa: [REDACTED]

Telefon: [REDACTED]

Datum rođenja: 22.10.1939.

Nacionalnost: Švedanin Vjeroispovijest: kršćanska

Jezik/jezici koje govori: švedski, engleski, njemački i francuski

Jezik/jezici koje piše (ako se razlikuju od navedenih):

Jezici korišteni u toku razgovora: engleski

Trenutno zanimanje: Prijašnje: brigadni general u švedskoj vojsci

Datum(i) razgovora: 6. i 7.9.2001.

Razgovor(e) vodili: Egil Jacobsen i Thomas Steenvoorden

Prevodilac:

Imena svih osoba prisutnih tokom razgovora: Bo Pellnäs, Egil Jacobsen i Thomas Steenvoorden

Potpis: /potpisano/

IZJAVA SVJEDOKA

Već sam dao dvije izjave MKSJ-u:

- 0039-9418-0039-9435 Ta je izjava uzeta 19. i 22. lipnja 1995.
- 0102-9216-0102-9236 Ta je izjava uzeta 14. i 17. kolovoza 2000.

Biografski su podaci ostali isti, pa nema potrebe revidirati te podatke.

UTAN SLUT? (NIKAD KRAJA?)

Knjiga "Utan slut?" napisana je uglavnom u ljeto 1994., a objavljena je u veljači 1995. Knjigu sam napisao ja na temelju svojih dnevnčkih bilježaka, prisjećanja i uz veliku pomoć svoje supruge. Potvrđujem autentičnost kopije s oznakom ERN: 0208-2160-0208-2280 (#1).

OSOBE

Tudman

Predsjednika Tuđmana sreo sam puno puta, prije i poslije hrvatske ofenzive na Medački džep.

Dana 23. srpnja 1993. prisustvovao sam sastanku koji se održao u uredu predsjednika Tuđmana. Nazočni su bili i Bobetko, Degoricija i Stipetić. Našu je delegaciju predvodio norveški general Vigleik Eide, ali se ne sjećam tko je još bio s nama. Na sastanku bilo riječi o hrvatskom povlačenju s Masleničkog mosta odnosno o hrvatskim zahtjevima u vezi s prekidom vatre a potom i povlačenju. Ja sam se dogovarao izravno s predsjednikom Tuđmanom, pogađao oko teritorija i izbora riječi, a krajnji je ishod bio prihvatljiv tekst.

Za vrijeme sastanka, između Tuđmana i Bobetka došlo je do prepirke. Spor je završio tako da je Tuđman naredio Bobetku da zašuti i da učini kako mu on kaže. Nisam siguran je li taj ispad bio glumljen ili stvaran.

Tijekom sastanka, Bobetko i Degoricija istupali su kao tvrdolinijaši. Tuđman je bio pragmatičniji od svoje delegacije. Nakon što smo se dogovorili o tekstu sporazuma, Tuđman je naredio Degoriciji da ga potpiše. Iz iskustva znam da bi predsjednik Tuđman uglavnom druge ovlastio da potpisuju sporazume, a on je potpisivao samo one važne, primjerice Daytonski.

Znam za jedan raniji slučaj kad je Tuđman doveo u svoj ured hrvatskog ministra za veze i naredio mu da potpiše tzv. "Erdutski sporazum".

Nikad Tuđmana nisam doživljavao kao pravog vođu. Nije imao karizmu kao neki drugi političari, primjerice Milošević. Tuđman se uživio u ulogu predsjednika i kod njega je to više sličilo kazališnom nastupu. Sastao sam se s predsjednikom u još nekoliko navrata, ali kao nijemi sudionik. Začudilo me je Tuđman izravno sa mnom radio onom prigodom u srpnju. Tuđman je bio okružen mnogim fanaticima, poput Šeksa.

U mojoj knjizi na stranicama 124 i 125 opisujem svoje sudjelovanje u pregovorima s predsjednikom Tuđmanom. Uključili su me u te pregovore zbog vojnih pitanja. Tim sastancima nisu prisustvovali ni Bobetko ni Stipetić. Ni u jednom trenutku za vrijeme tih sastanaka nisam čuo da bi Tuđman spominjao ofenzivu na Medački džep, niti sam bio nazočan kad su mu uloženi prosvjedi u vezi s postupcima hrvatske strane u toj ofenzivi.

Bobetko

Prvi sam se put sastao s Bobetkom u prosincu 1992. U to sam vrijeme bio viši vojni promatrač. Trebao se sklopiti sporazum u vezi s poluotokom Prevlakom, čiji je inicijator bio Cyrus Vance. Srbi su taj sporazum već potpisali, i ja sam se sastao s Bobetkom kako bih ga nagovorio da ga prihvati. Bio je to vrlo neugodan sastanak jer je on bio krajnje netrpeljiv, i razbjesnio se jer sam ja negodovao. To je bio naš prvi kontakt. On je bio jako omiljen među svojim ljudima. Na mene je ostavio dojam prilično tvrdoglave i nepopustljive osobe.

Mislim da je Bobetko bio vrlo utjecajan u hrvatskoj vladi. Mislim da je Bobetko više slušao Šuška nego Tuđmana. Bobetko je bio tvrdoglav i žestok starac i uglavnom je radio što je htio. Bobetko je vrlo vješto odlagao provođenje neke odluke u djelo ako se nije s njom slagao ili ako je trebalo dovršiti neki posao.

Prisustvovao sam sastancima s Bobetkom 12. i 13. rujna i o njima će biti riječi kasnije. Poslije toga više nisam odlazio na sastanke s Bobetkom u vezi s ofenzivom na Medački džep, nego su to činili zapovjednik snaga Cot, dozapovjednik snaga MacInnis i Maisonneuve.

Na tim sastancima od 12. i 13. rujna nije bilo razgovora o pitanjima vezanima uz planiranje ili zapovjedništvo i nadzor hrvatske ofenzive na Medak.

Degoricija

Degoricija je bio poznati političar još iz Titova vremena. Nakon svih mojih sastanaka s tim čovjekom još ne znam što bih mislio o njemu. On je prihvaćao uloge koje bi mu dodijelili. Između 1992. i 1994. imao je politički ugled koji je kasnije splasnuo. Degoricija je nestao s političke scene vjerojatno zato što je bio odveć pragmatičan za svoju stranku.

Degoricija je bio voditelj hrvatskog pregovaračkog tima u razdoblju između 1992. i 1994. Degoricija je imao nekih veza sa Srbima. Srbi su uvijek spominjali njegovo ime s puno poštovanja.

Tijekom Medačke operacije vidio sam ga tek nakon što je operacija završena a hrvatska se vojska povukla. Degoriciju su zajedno sa Stipetićem poslali zbog prigovora u vezi sa ponašanjem jedne od naših jedinica. Mislim da su Hrvati u to vrijeme imali visoko mišljenje o meni budući da sam ja u Kninu dizao puno prašine pa su precjenjivali moju važnost. Mislim da Degoricija nije išao u Medak; on nije imao utjecaja na vojna pitanja, to je bio Stipetićev posao.

Stipetić

Stipetića je teže objasniti. Stipetić je također bio voditelj hrvatskog pregovaračkog tima. Sastajao sam se s njim u grupi i nasamo. On je bio kolektivna osoba, profesionalac koji se, mislim, jako dobro znao kontrolirati.

Ne znam zašto su Stipetića odabrali kao člana hrvatskog pregovaračkog tima. Mislim da je predsjednik imao povjerenja u njega, on nije bio u užem krugu hrvatskih političkih moćnika. Ovo se moje mišljenje temelji na njegovu ponašanju. Tuđman mu je ukazao puno više povjerenja time što ga je uključio u pregovarački tim no što bi mu pripadalo po njegovoj funkciji zapovjednika Operativne zone Zagreb. On je bio tip stožernog časnika, promišljena osoba, prilično inteligentan, premda ne i karizmatičan. Uvjeren sam da je u pregovarački tim izabran zbog svog vojnog znanja a ne političkih stajališta.

Bobetko je Stipetića iskorištavao u pregovorima, pa je Stipetić bio u teškom položaju. I Stipetić i ja smo profesionalni časnici. On mi se činio prilično poštenim i simpatičnim. Posjedovao je

etička načela poželjna u kvalitetnog časnika, ali je bio na pozornici u pogrešno vrijeme. Stipetić je bio puno pragmatičniji od većine Hrvata i spreman na kompromise. Bilo je očito da je Stipetić odan svojim pretpostavljenima i da izvršava naredbe. Nisam se zbližio s njim tijekom tih pregovora.

Bobetko je bio nacionalist, dok Stipetića nikad nisam čuo da bi o Hrvatskoj govorio nacionalistički intonirano.

Mislim da je Stipetićevo kasno uključivanje u medačku ofenzivu služilo samo za izvlačenje njihovih snaga. Ne znam je li bio izravno odgovoran za ofenzivu po svom dolasku. Rekao bih da, s obzirom na to da je bio zapovjednik operativne zone Zagreb, nije igrao nikakvu ulogu u planiranju i provođenju te operacije. Ne sjećam se da sam sa Stipetićem razgovarao za vrijeme medačke operacije dok je bio u Gospiću.

Iznenadila me činjenica da se Stipetić nalazi u Gospiću s obzirom na svoje zapovjedno mjesto u Zagrebu. Pripisao sam Stipetićevo pojavljivanje tamo mišljenju koje su Hrvati imali o meni a ja sam bio u Kninu vodio te pregovore. Možda su čak i pomislili da sam ja operativno odgovoran za UN-ovu operaciju oko Medaka.

Prisustvovao sam mnogim sastancima na kojim su bili nazočni i Stipetić i general Novaković. Stipetić je bez ikakvih problema komunicirao s Novakovićem kad bi se njih dvojica sastali.

Nakon sastanka od 18. rujna, kojem je nazočio Stipetić, sreo sam ga još samo jednom u sklopu pregovora o prekidu vatre. U tim pregovorima nismo raspravljali o Medačkom džepu. Ja nikad nisam povezivao Stipetića s hrvatskom ofenzivom na Medački džep, nikad ga nisam doživljavao dijelom te ofenzive.

Ademi

Nikad osobno nisam upoznao Ademija. Na 162. stranici svoje knjige napisao sam: "Brigadir Ademi vjerojatno je bio organizator i naredbodavac svih zločina protivnih zakonima ratovanja koje smo kasnije otkrili u mjestima koja su Hrvati zauzeli." To se moje mišljenje temeljilo na činjenici da sam ga smatrao zapovjednikom brigade jer je to bila tako široka operacija da je on njome morao upravljati s te razine. Nije bilo nikoga drugoga tko je mogao biti odgovoran na toj razini. Njegovo nesaradivanje sa mnom po meni je samo potvrda da se na političkoj razini činilo jedno, ali da se na vojnoj razini moralo dovršiti započeto.

Medački džep

Ne znam zašto su Hrvati odabrali 9. rujan 1993. Moglo je biti puno razloga. Predstojeći pregovori između Hrvata i Srba na bojnom brodu "Invincible" možda su također odigrali ulogu, ne znam.

Moje je osobno mišljenje da je ova operacija u mnogo čemu imala sva obilježja Bobetkova stila i da je u tome bila mnogoznačna. Mislim da je Medačka ofenziva pokrenuta iz tri razloga: kao neka vrsta manevra, zatim da se vojno zaštititi Gospić jer ga je granatirala vojska RSK, te kao stanovita poruka Srbima. Mislim da su medačku ofenzivu isplanirali gospićko zbornu područje i Bobetko.

03041972

Mislim da su tu operaciju inicirali vojni krugovi, ali je naravno operacija imala neke neposredne političke ciljeve.

Hrvatske su snage odugovlačile budući da nisu dovršile zadaću koju su trebali izvršiti. Hrvatska se vojska povukla kad je bila spremna. Sporazum o prekidu vatre i povlačenju na političkoj strani

te odugovlačenje s vojne strane mogle bi se nazvati sračunatom taktikom. Nema sumnje da je glavni stožer u Zagrebi i te kako bio dobro obaviješten o zločinima koji se čine.

Šušak je imao najveći utjecaj nad vojskom. S njim je bilo iznimno teško saradivati. No jedno se mora Šušku priznati: ako bi ste se s njim nešto dogovorili, taj bi se sporazum proveo u djelo.

Nisam znao ništa o sudjelovanju hrvatske specijalne ili redovne policije.

Moja uloga u ovoj operaciji u sklopu UNPROFOR-a može se objasniti činjenicom da je zapovjednik snaga general Cot bio nov na tom području, a Vollebaek i ja smo bili u vrlo dobrim odnosima.

Nisam bio u Gospiću za vrijeme medačke ofenzive.

9. RUJAN 1993.

Bio sam kod kuće u Švedskoj kad je počela hrvatska ofenziva na Medački džep.

10. RUJAN 1993.

Tog su me dana pozvali da se vratim u Zagreb kako bih pomogao u pregovorima oko prekida vatre i povlačenju.

11. RUJNA 1993.

Dana 11. rujna sudjelovao sam na jednom sastanku u Kninu.

Jamačno je bilo puno sastanaka između predstavnika UNPROFOR-a i predstavnika RSK prije mog dolaska, ali ne znam tko je mogao nazočiti na njima.

Tog sam se dana nakratko sastao s predstavnicima RSK u Kninu, doletio sam iz Zagreba. Ne sjećam se s kime sam se sastao, vjerojatno s generalom Novakovićem ili pukovnikom Novakovićem. U Knin sam otišao ispitati kakvo je stajalište RSK. Njihovo je stajalište bilo da odbijaju pregovore o bilo kakvom sporazumu o prekidu vatre ili povlačenju sve dok se na tlu RSK nalazi makar jedan Hrvat. Obavijestio sam Srbe o inicijativama pokrenutima od strane UN-a, te da se Stoltenberg osobno angažirao.

Tijekom tog prvog sastanka s predstavnicima RSK nisu mi upućene pritužbe u vezi s hrvatskim zločinima pa stoga Zagrebu nismo uložili prosvjed.

Vratio sam se u Zagreb 11. rujna, gdje sam obavijestio i zapovjednika snaga Cota i Vollebaeka o ishodu mog sastanka.

Nisam razgovarao sa Stoltenbergom o njegovu sastanku s Tuđmanom 11. rujna.

12. RUJAN 1993.

Toga sam dana prisustvovao jednom sastanku s hrvatskim dužnosnicima.

Bio sam s Cotom na sastanku s Bobetkom, na kojemu se on ponašao srdačno, ali nije ništa obećao. Taj smo sastanak inicirali mi, a sastali smo se s Bobetkom u njegovu stožeru. Ne sjećam se tko je još bio nazočan osim jednog francuskog vojnog savjetnika generala Cota. Tema tog sastanka s Bobetkom bili su prekid vatre i povlačenje, ali je sastanak bio beskoristan jer je on odbio razgovor o tome, a Cot nije insistirao.

03041973

Izvijestio sam Vollebaeka o ishodu sastanka s Bobetkom. Vollebaek je u tada bio na sastanku s njemačkim veleposlanikom i podnosio izvješće zapovjedništvu UN-a.

Navečer 12. rujna, sastavio sam pismeni prijedlog za Hrvate i RSK, koji je uključivao odredbu o hrvatskom povlačenju na linije prije napada od 9. rujna. Prije no što smo taj moj prijedlog faksirali objema stranama, odnijet je Stoltenbergu na odobrenje. Prijedlog o povlačenju faksiran je objema stranama te večeri. Mislim da bi prijedlog koji je upućen hrvatskoj strani bio proslijeđen Šariniću.

13. RUJAN 1993.

Toga sam dana bio na dva sastanka, jednom s hrvatskim dužnosnicima, a drugom s dužnosnicima RSK.

Idućeg jutra, 13. rujna, oko 9:00 sati, ponovno sam se sastao s Bobetkom, samo nas dvojica. Taj je sastanak održan na moju inicijativu. Sastali smo se u Bobetkovu uredu i sastanak je trajao vrlo kratko. Ja sam zatražio taj sastanak s Bobetkom kako bih dobio odgovor u vezi s nacrtom sporazuma o prekidu vatre i povlačenju. Bilo je očito da je Bobetko imao primjerak prijedloga koji sam ja sastavio večer prije; zapravo, možda sam mu ja uručio primjerak.

Bobetko je glatko odbio bilo kakvu mogućnost povlačenja. Nisam prosvjedovao protiv njegova odbijanja, samo sam mu rekao da ću o tome izvijestiti Stoltenberga i Generalnog sekretara. Mislim da je očekivao od mene da se upustim s njim u dokazivanje. Zaista sam obavijestio Stoltenberga o Bobetkovu odbijanju mog prijedloga.

Kasnije tog istog dana, Vollebaek me pozvao da me obavijesti da je od Šarinića stigao pristanak na prijedlog o hrvatskom povlačenju. Bilo je očito da su se na hrvatsku vladu vršili politički pritisci cijelo vrijeme dok sam ja kontaktirao s Bobetkom. Predložio sam Vollebaeku da traži pismenu potvrdu i od Šarinića i od Bobetka s obzirom na različite odgovore koje smo dobili. Na moje iznenađenje primili smo pismenu potvrdu i od Šarinića i od Bobetka, premda je Bobetkov odgovor bio vrlo nejasan. Oba su odgovora stigla oko podneva tog dana.

Potvrđujem autentičnost Šarinićeva odgovora na moj prijedlog: ERN: 0053-0516-0053-0518 (#2)
Potvrđujem autentičnost Bobetkova odgovora na moj prijedlog ERN: 0053-0519-0053-0521 (#2)

Nakon što smo primili Šarinićev i Bobetkov odgovor, dobio sam Cotovo ovlaštenje da odem u Knin "po nalogu zapovjednika snaga". Na temelju ovog ovlaštenja, imao sam ovlasti da koordiniram aktivnosti između Sektora jug i Sektora sjever u vezi s medačkom ofenzivom. Stigao sam u Knin s tim ovlaštenjem kasno popodne.

U Kninu sam se sastao s generalom Novakovićem, vrlo simpatičnim čovjekom, profesionalcem. Mislim da nije bio efikasan vođa vojske na terenu, ali je u osobnim kontaktima bio profesionalan i uvijek davao dojam poštenog čovjeka. Ne sjećam se tko me pratio na taj sastanak.

Moja poruka RSK-u bila je da se pouzdaju u UN i da ćemo mi vratiti Hrvate na njihove početne položaje. Mislim da je Novaković teško u to povjerovao, ali sam ja bio uvjeren da onaj sporazum koji je potpisao Šarinić znači da će se Hvati pridržavati svog dijela sporazuma. U tom sam trenutku bio uvjeren da su Srbi spremni na rat, pa sam malo pretjerao u svojim obećanjima. Pokušao sam ih uvjeriti u prekid vatre i povlačenje prije no što bukne rat. Sastanak nije dugo trajao i predstavnici RSK rekli su da će se uskoro vratiti s odgovorom.

U pola jedanaest te večeri primili smo pismeni odgovor srpske strane da pristaju na naše uvjete.

Potvrđujem autentičnost srpskog odgovora koji smo primili navečer 13. rujna, ERN: 0053-5641-0053-5642 (#3).

Tijekom pregovora s RSK, pristao sam da se dopusti malom broju srpskih policajaca da se vrate u sela nakon hrvatskog povlačenja. Nisam znao da je Maisonneuve isključio tu mogućnost na pregovorima u Zagrebu. Zbog toga je sporazum zamalo propao.

To je bila krajnje čudna večer u Kninu, jer se posvuda slutio rat. U tim sam pregovorima pregovarao s vojnim a ne političkim predstavnicima RSK. Prenoćio sam u Kninu.

14. RUJAN 1993.

Sudjelovao sam na tri sastanka.

Dan sam započeo sa zapovjednicima UNPROFOR-a u zapovjedništvu UNPROFOR-a u Kninu. Na tim se sastancima raspravljalo o tome koje će jedinice ući na područje Medačkog džepa.

Odlučio sam poslati potpukovnika Nielsena u Gospić kako bi pokrenuo dijalog sa Hrvatima u glavnom stožeru u Gospiću. U Gospiću nije bilo predstavnika UNPROFOR-a na zapovjednoj razini i smatrao sam da je važno i njih uključiti u operaciju. Smatrao sam da će zapovjednik kanadskog bataljuna pukovnik Calvin imati pune ruke posla sa svojim jedinicama i s Hrvatima na terenu. Također sam smatrao da u tom trenutku ne mogu napustiti RSK s obzirom na pritiske kojima su izloženi te je stoga Nielsen bio prirodni izbor.

Napisao sam pismo koje je poslano vojnim promatračima UN-a da ga uruče brigadnom generalu Ademiju. U tom sam pismu hitno tražio sastanak s njim u vezi buduće suradnje. Tražio sam odobrenje za prelet svog helikoptera iznad bojišnice sjeverno od Gospića, no nisam dobio odgovora.

Potvrđujem autentičnost pisma koje sam poslao Ademiju 14. rujna 1993. u 14:10 ERN: 0053-5663-0053-5664 (#5)

Prije sastanka s dužnosnicima RSK, kontaktirao sam Zagreb i izvijestio i Vollebaeka i dozapovjednika snaga MacInnisa o najnovijem razvoju događaja. MacInnis me obavijestio da pregovori u Zagrebu traju, no da se Hrvati služe taktikom odugovlačenja.

U to su mi vrijeme piloti helikoptera počeli dojavljivati o sve većem broju stupova dima koji se dižu iz osvojenih sela. Znali smo da gore kuće a to su i Srbi znali.

Sastanak sa Srbima održan je u 11:00 sati. Srbi su odbacivali svaku mogućnost povlačenja kako bi se stvorila tampon zona u koju bi ušle trupe UN-a i rasporedile se između zaraćenih strana. Predložio sam prilično riskantan manevar kojim bi pripadnici UN-a preuzeli srpske položaje dok se Hrvati ne povuku dva kilometra. Rezultat tih pregovora bio je taj da su se Srbi povukli vijećati o tome kakav će biti njihov naredni potez. Stupio sam u vezu sa zapovjednikom snaga da vidim hoće li odobriti moj plan.

Dokument Jeannie Peterson prilično vjerno oslikava što se dogodilo na sastanku 14. rujna 1993. održanom u 11:00 sati. Potvrđujem autentičnost tog dokumenta koji nema ERN broj ali nosi oznaku T875 141515 #6.

Zapovjednik snaga dao mi je odobrenje da nastavim provoditi plan.

Predvečer 14. rujna, stigao je nacrt "Sporazuma o UNPROFOR-ovu nadzoru Medačkog džepa." Taj je nacrt izazvao probleme već u članku 3 u kojem je pisalo da se nikakve formacije, ni pripadnici milicije ni pojedinci, neće nalaziti na području pod nadzorom UNPROFOR-a. To je, naravno, bilo u suprotnosti onome što sam ja dogovorio sa Srbima i dovelo je u pitanje moj ugled kod predstavnika RSK.

Potvrđujem autentičnost tog faxesa i nacrtu sporazuma koji sam primio od pukovnika Maisonneuvea, COO9058 od 14. rujna 1993. u 19:20, #7.

Odmah sam poslao poruku Maisonneuveu da je taj sporazum neprihvatljiv.

U 21:00 sat te večeri sastali smo se s predstavnicima RSK kako bismo dobili njihov odgovor u vezi s prijedlogom da naše snage zauzmu njihove položaje a da se oni povuku. Došli smo do vrlo nejasnog usmenog dogovora o načinu provedbe te akcije.

Kasnije te večeri primio sam novi nacrt sporazuma. Prethodni članak 3 sad je bio članak c. i iz njega je bila uklonjena riječ milicija kao odraz dogovora s RSK u vezi sa srpskom policijom. No nisam to mogao prihvatiti bez odobrenja zapovjednika snaga.

Potvrđujem autentičnost primjerka posljednjeg nacrtu "Sporazuma o UNPROFOR-ovu nadzoru Medačkog džepa" koji sam primio 14. rujna. Kopija nacrtu nosi datum 14. rujna 1993., a poslana je u 23:45. COO 9060, #8.

Ne sjećam se kako smo tad izvještavali Zagreb o zločinima, ali je jasno da se to činilo na puno načina kako smo se emocionalnije angažirali.

15. RUJAN 1993.

Toga sam dana sudjelovao na dva sastanka, jedan sa zapovjednikom snaga, a drugi s predstavnicima RSK.

Rano ujutro 15. rujna, otišao sam u Gračac na sastanak sa zapovjednikom snaga budući da odredba o povratku srpske policije na područje Medačkog džepa još nije bila jasna. Nakon dolaska u Gračac, zatekao sam novi nacrt "Sporazuma o UNPROFOR-ovu nadzoru Medačkog džepa".

Potvrđujem autentičnost kopije nacrtu ovog sporazuma od 15. rujna 1993, poslanog u 8:15 COO9062 #10.

Sastao sam se s Cotom i dobio njegovo ovlaštenje da nastavim raditi na sročavanju nacrtu sporazuma. Onda sam se morao hitno vratiti u Knin kako bih uvjerio načelnika štaba Novakovića da potpiše sporazum. Morao sam ga uvjeriti da je tekst sporazuma dovoljno dvosmislen po njegovu ukusu. Nakon dodatnih pregovora postignut je sporazum i Novaković ga je potpisao preda mnom.

03041976

Potvrđujem autentičnost sporazuma koji je Novaković potpisao preda mnom 15. rujna 1993. u 11:30. ERN: 0069-3429/3430 (#9).

Nakon što je Novaković potpisao, ja sam se povukao u drugi plan.

Dana 15. rujna poslao sam novo pismo Ademiju koje je nosilo datum 14. rujna 1993. To sam pismo poslao preko tima vojnih promatrača UN-a u Gospiću u 8:15. U njemu sam obavijestio Ademiju o postignutom sporazumu i da će njegovo provođenje početi u podne 15. rujna. Zatražio

sam Ademijevu podršku i suradnju u organizaciji povlačenja. Još nisam siguran u vezi s točnim vremenom kad je to pismo poslano Ademiju.

Nielsen je pokušao puno puta stupiti u vezu s Ademijem, i u moje ime i u ime zapovjednika snaga, ali se do Ademija nije moglo. To što Ademi nije mogao ili nije želio razgovarati sa zapovjednikom snaga, Nielsenom ili sa mnom samo potvrđuje moje mišljenje da je on aktivno sudjelovao u odugovlačenju povlačenja hrvatskih snaga. Ademi mi se nikad nije javio.

Potvrđujem autentičnost pisma koje sam poslao Ademiju ujutro 15. rujna 1993. ERN: 0053-5665-0053-5666 (#4)

Dva pisma koja sam poslao Ademiju bila su djelomice reakcija na činjenicu da ne možemo stupiti s njim osobno u vezu.

Pregovori su se sad preselili u Gospić gdje su Maisonnueve i Stipetić dogovarali pojedinosti povlačenja. Ja sam bio obaviješten o svemu što se događalo jer sam redovno komunicirao sa zapovjedništvom. Ne znam kako je ta informacija stigla do mene, ali se sjećam da sam čuo kako su pripadnici kanadskog kontingenta frustrirani jer su svjedoci uništavanja i odugovlačenja hrvatske strane. Ja bih sve dobivene informacije prosljedio zapovjedništvu u Zagreb kako bi oni izvršili pritisak na Hrvate. I u RSK su znali sve što se događa.

Ostao sam u Kninu sve do početka kopnenih operacija i vratio se u Zagreb 16. rujna.

Ne sjećam se da sam u spomenutom razdoblju odlazio u Gospić.

16. RUJAN 1993.

Vratio sam se u Zagreb ujutro 16. rujna i prisustvovao sastanku Vollebaeka s veleposlanicima Njemačke, Francuske i Rusije. Taj je sastanak sazvan kako bi veleposlanici stekli točnu sliku o tome što se događa u Medačkom džepu dok traje odugovlačenje. Nadali smo se da će veleposlanici dodatno pritisnuti Hrvate da se povuku s tog područja.

Osim tog Vollebaekova sastanka i brifinga, toga dana nisam prisustvovao više nijednom sastanku.

17. RUJAN 1993.

Tog se dana nisam bavio Medačkim džepom.

18. RUJAN 1993.

Prvi sastanak 18. rujna održao se u MacInnisovu uredu. Sa hrvatske su strane sastanku prisustvovali Degoricija i Stipetić. Bio je to vrlo naporan sastanak. Degoricija je vodio glavnu riječ na tom sastanku. Žestoko su se žalili na ponašanje kanadskog bataljuna. Kanadani su navodno buldožerom odgurali cestovnu zapreku i navodno zašli na hrvatski teritorij. Mislim da su Hrvati ponovno precijenili moju ulogu i da su me zato pozvali na taj sastanak. MacInnis je smireno rekao Hrvatima da će se provesti istraga o tom slučaju. Stipetić je pokušao ovaj puta biti glasnjiji i odlučniji, ali mu nije uspjelo. Mislim da su taj sastanak i srdito ponašanje bili djelomice reakcija na Calvinov intervju CNN-u.

Kasnije toga dana, Degoricija i Stipetić vratili su se u stožer UNPROFOR-a zbog istih problema, samo što su htjeli razgovarati sa zapovjednikom snaga. Ovaj sastanak bio je ponovljena verzija jutrošnjeg, s tim da je bio prisutan zapovjednik snaga. Na tim se sastancima nije spominjalo uništavanje, pljačku ili ubojstva koje su na području Medačkog džepa vršile hrvatske snage.

Ne sumnjam da su toj dvojici naredili da se sastanu s nama. To je bio posljednji put da su Hrvati pokušali potegnuti to pitanje.

Otišao sam u Medački džep nekoliko dana nakon završetka povlačenja hrvatskih snaga. Tek kad sam stigao na to područje, shvatio sam puni razmjer onoga što su hrvatske snage učinile. Područje je bilo potpuno uništeno, sve zgrade srušene, a stoka pobijena. Stoka je još ležala na poljima gdje je pobijena. Zapovjednik kanadske čete posebno mi je opisao kakvo su stanje zatekli nakon ulaska na to područje. Njegov opis i prizor koji sam ja zatekao podudarali su se.

Sjećam se kako sam pomislio nakon što sam ugledao sve te srušene zgrade kako je to moralo biti isplanirano prije ofenzive da bi se dopremilo dovoljno eksploziva koji će izazvati razinu uništavanja kojoj sam ja bio svjedokom.

ZAVRŠNE OPASKE

Između mog povratka u Zagreb 10. rujna i mog odlaska u Knin kasno popodne 13. rujna, ne znam ni za kakav sastanak između UNPROFOR-a i Bobetka osim onih koje sam spomenuo.

Osim sastanka s načelnikom hrvatskog stožera, ne znam ni za kakav sastanak s predstavnicima hrvatske vojske tijekom pregovora u vezi s Medačkim džepom.

Ne znam ništa o kronologiji sastanaka u Zagrebu s predstavnicima hrvatske vojske nakon što sam popodne 13. rujna otišao u Knin. Bio sam jako angažiran u pregovorima sa Srbima u Kninu i izgubio sam pojam o tome tko se sastaje s kime u Zagrebu. U vrijeme dok su i Srbi i Hrvati potpisivali sporazum o prekidu vatre i povlačenju, zapovjednik snaga Cot bio je na gračačkom području. Ne znam tko je bio nazočan kad su sporazum potpisivali Hrvati.

Znam da je Stipetić potpisao "Sporazum o UNPROFOR-ovu nadzoru Medačkog džepa" u ime hrvatske vlade. Ne znam zašto je Stipetić uključen u to, ali pretpostavljam da je to bilo zbog njegovih karakternih obilježja. Meni se čini da je najprije uključen u pregovore o sporazumu, a onda poslan u Gospić.

Nisam uputio nikakav pismeni prosvjed hrvatskim dužnosnicima tijekom i poslije hrvatske ofenzive. Moja uloga u podizanju uzbune zbog počinjenih zločina sastojala se u usmenom prenošenju zapovjedništvu UNPROFOR-a informacija koje su stizale do mene. Također sam nastojao što prije dovesti inozemne medije na to područje. Smatrao sam da će prisustvo medija pojačati pritiske na hrvatsku vladu i vojsku.

Ne raspolazem podacima o istragama u vezi s navodnim zločinima koje su hrvatske vlasti provele nakon medačke ofenzive.

Nemam spoznaja o sudjelovanju hrvatskih obavještajnih službi u medačkoj operaciji. Mogu samo reći da bi se ta cijela operacija mogla nazvati obavještajnom budući da su Hrvati tad mogli promatrati srpsku reakciju. Siguran sam da je srpska reakcija jamačno osokolila Hrvate.

Jeannie Peterson iz Ureda za civilne poslove ili njezini zamjenici prisustvovali su svim sastancima koje sam ja održao s predstavnicima RSK. Uloga predstavnika Ureda za civilne poslove na tim sastancima nije bila aktivna; naime, oni su samo vodili bilješke i kasnije o tome izvijestavali Cedrica Thornberryja.

/potpisano/